

Κατσανοχώρια Ιωαννίνων

φαράγγια

“Κοροβέσου” “Κλειστό μελίσι”

Η Ήπειρος είναι το γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας που εκτείνεται στο βορειοδυτικό άκρο της χώρας. Αποτελείται από τους νομούς Άρτας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας. Η έκτασή της είναι 9.450 τ.χλμ. ενώ πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη είναι τα Ιωάννινα.

Κείμενο - φωτο:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Εκπαιδευτής-Οδηγός καταβάσεων φαραγγιών

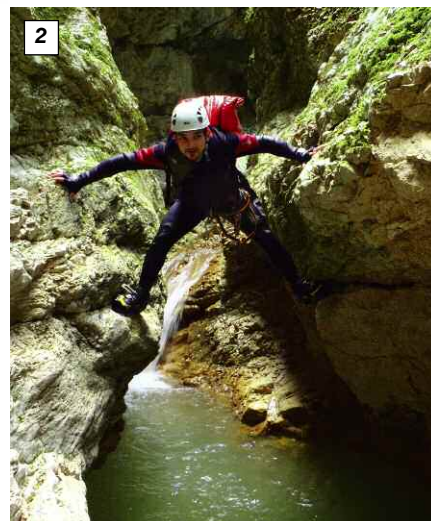
Τα όρια της Ηπείρου, από τους μυθικούς χρόνους, εκτείνονται από τον Αμβρακικό κόλπο νότια μέχρι το Γενούσο (Σκούμπι) ποταμό βόρεια και από το Ιόνιο πέλαγος δυτικά μέχρι την οροσειρά της Πίνδου ανατολικά. Ο ποταμός Γενούσος χώριζε την Ήπειρο από το γεωγραφικό διαμέρισμα που άλλοτε λεγόταν Ιλλυρία. Σήμερα το τμήμα της Ηπείρου που βρίσκεται μεταξύ του Γενούσου (βόρεια) και των σημερινών ελληνοαλβανικών συνόρων (νότια) ανήκει στο Αλβανικό κράτος και είναι η λεγομένη Βόρεια Ήπειρος. Η μορφολογία του εδάφους της Ηπείρου είναι κυρίως ορεινό με κυρίαρχη τη μεγαλύτερη οροσειρά της Ελλάδας, την Πίνδο. Η περιοχή των Ιωαννίνων για παράδειγμα, υπήρξε πολύ διαφορετική στο γεωλογικό παρελθόν. Τα πετρώματά της δημιουργήθηκαν εκατομμύρια χρόνια πριν, όταν τα Ιωάννινα ήταν μέρος ενός ωκεανού που χώριζε την Αφρική από την Ευρασία. Αυτό συνέβη κατά τη διάρκεια του Μεσοζωικού αιώνα, όταν σε άλλα μέρη του κόσμου

κυριαρχούσαν οι δεινόσαυροι και άλλοι χερσαίοι και θαλάσσιοι οργανισμοί, πολύ διαφορετικοί από τους σημερινούς.

Τζουμέρκα και Κατσανοχώρια.

Εκεί στη σύζευξη του Καλαρίτικου και Αράχθου ποταμού, βρίσκονται αντικριστά τα Χουλιανοχώρια (Τζουμέρκα) με τα Κατσανοχώρια ή Τομαροχώρια (όρος Τόμαρος). Λέμε ότι βρίσκονται αντικριστά γιατί χωρίζονται από το μεγάλο φαράγγι του Αράχθου. Τα Κατσανοχώρια είναι μια συστάδα 11 ορεινών χωριών, που ανήκουν στην επαρχία Δωδώνης. Αν και με ολιγομελή πληθυσμό, συγκεντρώνουν την προσοχή των επισκεπτών κυρίως για την καταπληκτική φύση που τα περιβάλλει.

Το όνομά τους αρχικά ήταν Τομαροχώρια, αλλά σύμφωνα με την παράδοση, άλλαξαν ονομασία από ένα λάθος... κάθισμα... των προγόνων τους. Κάποτε τα Τζουμερκοχώρια, τα Ζαγοροχώρια και τα Τομαροχώρια μαζεύτηκαν για να λύσουν προβλήματα της περιοχής.

Όλοι οι κάτοικοι κάθισαν μαζί, εκτός από τους κατοίκους των Τομαροχωριών, που κάτσανε χωρία, κι έτσι τους έμεινε το όνομα. Άλλη παράδοση λέει πως το όνομά τους το πήρανε από έναν γαιοκτήμονα με όνομα Κασσιανός που εγκαταστάθηκε πρώτος στο Λοζέτζι, που τώρα το λένε Ελληνικό.

Το Ελληνικό, κεφαλοχώρι των Κατσανοχωριών, βρίσκεται κτισμένο στην πλαγιά ενός λόφου, ενώ γύρω του είναι τα άλλα χωριά, η χαράδρα του Άραχθου και τα επιβλητικά Τζουμέρκα. Τα απομεινάρια της δυναστείας των Μολοσσών, που σώζονται ακόμα και στις μέρες μας, θυμίζουν την αίγλη και την ευημερία που πέρασε κάποτε τούτος ο τόπος. Η στρατηγική θέση των κτισμάτων που μένουν μισογκρεμισμένα σε στρατηγικής σημασίας σημεία γύρω από τον Άραχθο δείχνει ότι εδώ κάποτε οι άνθρωποι ζούσαν, διεκδικώντας ένα καλύτερο κομμάτι γης μέσα στην εύφορη κοιλάδα και γύρω από αυτήν.

Το τοπίο άγριο και επιβλητικό, προκαλεί τον επισκέπτη να χαθεί στην αγκαλιά των φαραγγιών και των πηγών του, που γεννούν αδιάκοπα γάργαρο παγυμένο νερό κι εμπλουτίζουν τον ορμητικό Άραχθο.

Εκεί βρίσκεται και η ιστορική μονή της Τσοούκας στα βορειοανατολικά του χωριού, χτισμένη σύμφωνα με μαρτυρίες το 1190 από το Βυζαντινό αυτοκράτορα Ισαάκιο Κομνηνό. Επίσης βρίσκεται ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου μνημείο του 1661 με εξαιρετικές τοιχογραφίες, ο γεροπλάτανος του 1820, το δαφνοδάσος στο Κοροβέσι όπου είναι και το τελείωμα του φαραγγιού που θα περιγράψω, οι πολυάριθμες βρύσες και δύο παλιό νερόμυλοι, που βρίσκονται στην αρχή και στο τέλος

του φαραγγιού. Πραγματικά αυτό το φαράγγι ξεκινάει από νερόμυλο και τελειώνει πάλι σε νερόμυλο!

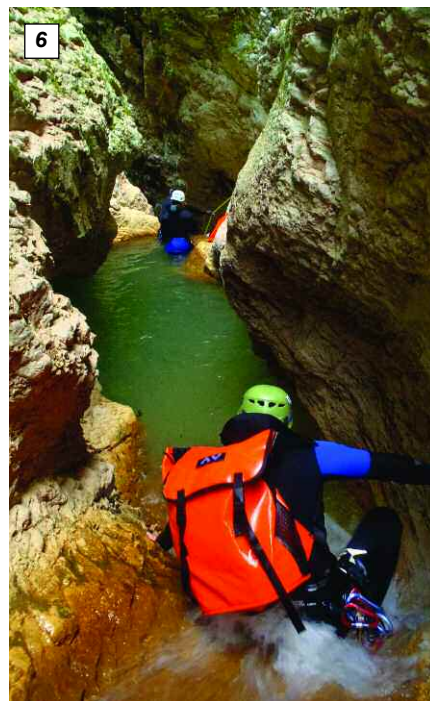
Η περιοχή γεωλογικά μοιράζεται ανάμεσα στη ζώνη της Πίνδου και την Ιόνιο ζώνη, με κυρίαρχα πετρώματα τον ασβεστόλιθο και το φλύσχη. Το κλίμα της χαρακτηρίζεται από ψυχρό έως δριμύ με παρατεταμένους χειμώνες, πλούσιο σε βροχές την άνοιξη και ζεστά καλοκαίρια με αρκετές τοπικές βροχές.

Τριγύρω ψηλές κορυφές, βαθιές χαράδρες, γυμνά βράχια, πλούσιο φυσικό περιβάλλον, ορμητικά ποτάμια αποτελούν το φυσικό πλαίσιο της ευρύτερης περιοχής των δυτικών Τζουμέρκων που αγναντεύεις από το Ελληνικό. Ο συνδυασμός του άφθονου νερού, των επιβλητικών ορεινών όγκων, των πετρόκτιστων παραδοσιακών οικισμών, διαμορφώνει την αισθητική του τοπίου της περιοχής και συγκροτεί μια ανθρωπογεωγραφική και πολιτισμική ενότητα με ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Τα χωριά Ελληνικό, Αετοράχη, Λάζαινα και Κοστίτσι περιβάλλουν μια ορεινή κοιλάδα που τροφοδοτεί με νερό το φαράγγι για το οποίο θα αναφερθώ.

Τα φαράγγια

Το φαράγγι έχει δύο διακλαδώσεις οι οποίες ενώνονται σε ένα κεντρικό φαράγγι το οποίο καταλήγει στον Άραχθο. Δηλαδή πρόκειται για δυο διαφορετικά φαράγγια τα οποία ενώνονται σε ένα. Το πρώτο φαράγγι είναι ανώνυμο και ξεκινάει κάτω από το χωριό Αετοράχη. Το συγκεκριμένο το εξερεύνησα με την ομάδα μου το Σεπτέμβριο του 2001 και δεν είχε κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Και μάλιστα μπορώ να πω ότι ήταν από τα χειρότερα που έχω εξερευνήσει. Ελάχιστο νερό, αιχμηρά βράχια που κόβανε τα σχοινιά σαν μαχαίρι,

1,5. Εικόνες από τα πρώτα ραπέλ του φαραγγιού.

2,4,6. Εντυπωσιακές εικόνες, από το καλύτερο σημείο του φαραγγιού "Κλειστό Μελίσι".

3. Ξαφνικά, το ποταμάκι που ρέει μέσα στη μικρή ορεινή κοιλάδα, χύνεται σε μια τρύπα και ξεκινάει το φαράγγι με έναν 17μετρο καταρράκτη. Στο βάθος φαίνεται και ο νερόμυλος.

συνεχόμενες μικρές και ανιαρές καταβάσεις, καθόλου όμορφο διάκοσμο... Το άλλο φαράγγι ονομάζεται «Κλειστό Μελίσι» και βρίσκεται κάτω από το Ελληνικό. Ήταν ένας προορισμός προς εξερεύνηση που περίμενε δέκα χρόνια. Η εξερεύνηση πραγματοποιήθηκε φέτος, στις 27 Μαρτίου 2011 στα πλαίσια της εξερευνητικής δράσης του συλλόγου μου, του ΕΣΕΦ. Μετά τη σμίξη των δυο αυτών φαραγγιών το νέο φαράγγι που προκύπτει έχει άλλη ονομασία και λέγεται Κοροβέσου. Όποιο από τα δύο επιλέξεις να κατέβεις, θα καταλήξεις στον Κοροβέσου και στη συνέχεια στον Άραχθο. Άρα λοιπόν έχουμε δύο ονόματα φαραγγιών, παρόλο που το ένα είναι συνέχεια του άλλου. Το Κλειστό Μελίσι γενικά είναι στενό, με 5 εύκολα ραπέλ, όμορφο διάκοσμο και πράσινο χρώμα νερών, και του Κοροβέσου είναι ακόμη πιο στενό και σε κάποια σημεία το φως είναι αμυδρό, μόνο με ένα μικρό ραπέλ. Και τα δύο μαζί αποτελούν μια ολοκληρωμένη εικόνα ενός σπάνιου αισθητικού φαραγγιού.

Ξεκινώντας από την πλατεία του Ελληνικού, υπάρχει ένας χωματόδρομος που σταματάει σε μια πεδιάδα. Η συνέχεια του χωματόδρομου γίνεται μονοπάτι που σε

κάποιο σημείο του διακλαδίζεται προς Μονή Τσουκάς και προς Άραχθο. Από αυτό το μονοπάτι γίνεται και η επιστροφή από το φαράγγι. Τα αυτοκίνητα μπορείτε να τα αφήσετε 1000 μέτρα πριν το τέλος αυτού του δρόμου και να κατεβείτε από ένα άλλο μονοπάτι με νοτιοδυτική κατεύθυνση προς την κοιλάδα, μέσα από σχετικά καθαρή πλαγιά. Προορισμός ένας παλιός νερόμυλος, όπου δίπλα του ακριβώς ξεκινάει το πρώτο 17μετρο ραπέλ από το Κλειστό Μελίσι. Με την είσοδό σας στο φαράγγι θα λάβετε αμέσως το μήνυμα ότι πρόκειται για μια έκπληξη! Η δεύτερη κατάβαση των 6 μέτρων γίνεται άμεσα και στη συνέχεια για 250μέτρα θα περπατήσετε σε ένα σχετικά ανοιχτό μέρος. Αμέσως μετά το φαράγγι ξανακλείνει μέχρι το τελειώμά του. Οι άλλες τρεις καταβάσεις του είναι μικρότερες των 10μέτρων και έχουν όμορφες εναλλαγές με κολύμπι σε μικρές πισίνες. Πλησιάζοντας στη σμίξη των φαραγγιών θα το καταλάβετε από το στένεμα και τη μορφολογία των πετρωμάτων. Οι νεροκοιτιές που στάζουν από τα πλάγια και τροφοδοτούν με επιπλέον νερά το φαράγγι είναι σημάδι που δηλώνει ότι πλησιάζετε στο άλλο φαράγγι! Μπαίνοντας στον Κοροβέσου, τα πράγματα αλλά-

ζουν! Το ρήγμα είναι πολύ κάθετο και στενό. Τα πετρώματά του δεν γλιστράνε ιδιαίτερα και συνεχώς κολυμπάτε σε μικρές πισίνες. Το στένεμα αυτό πηγάζει από παντού νερά. Κάπου θα συναντήσετε κι ένα πολύ μικρό, αλλά αναγκαίο ραπέλ. Λίγο πριν το τέλος του, το φαράγγι στενεύει πάρα πολύ, σχεδόν 60-70 εκατοστά πλάτος το οποίο είναι εξαιρετικά σπάνιο και όμορφο φαινόμενο. Κοιτάζοντας επάνω και βλέποντας την πορεία του ρήγματος, η φαντασία του καθενός πηγαιίνει στη στιγμή που έγινε αυτό το γεωλογικό φαινόμενο! Τα νερά του φαραγγιού είναι φυσιολογικά χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στην πορεία της κατάβασης. Αποφύγετε να μπειτε σε ένα τόσο στενό φαράγγι όταν πρόκειται να έχει δυνατή καταιγίδα και προτιμήστε φυσιολογικές ημέρες. Κατάλληλη περίοδος είναι από Μάρτη μέχρι και τον Ιούνιο. Μετά τον Ιούνιο το νερό σιγήσως στερεύει.

Η πορεία σας μετά συνεχίζεται για 45 λεπτά στις όχθες του μικρού ποταμού και όσο πλησιάζετε προς την κατάληξή του, τον Άραχθο, τόσο ξανοίγει. Στην αριστερή του όχθη θα βρείτε έναν παλιό νερόμυλο. Πάνω από το νερόμυλο ξεκινάει ένα παλιό μονοπάτι το οποίο

**7. Στου "Κοροβέσου", τα πράγματα αλλάζουν!
Το ρήγμα είναι πολύ κάθετο και στενό. Λίγο πριν το τέλος του,
το φαράγγι στενεύει πάρα πολύ, σχεδόν 60-70εκ.**

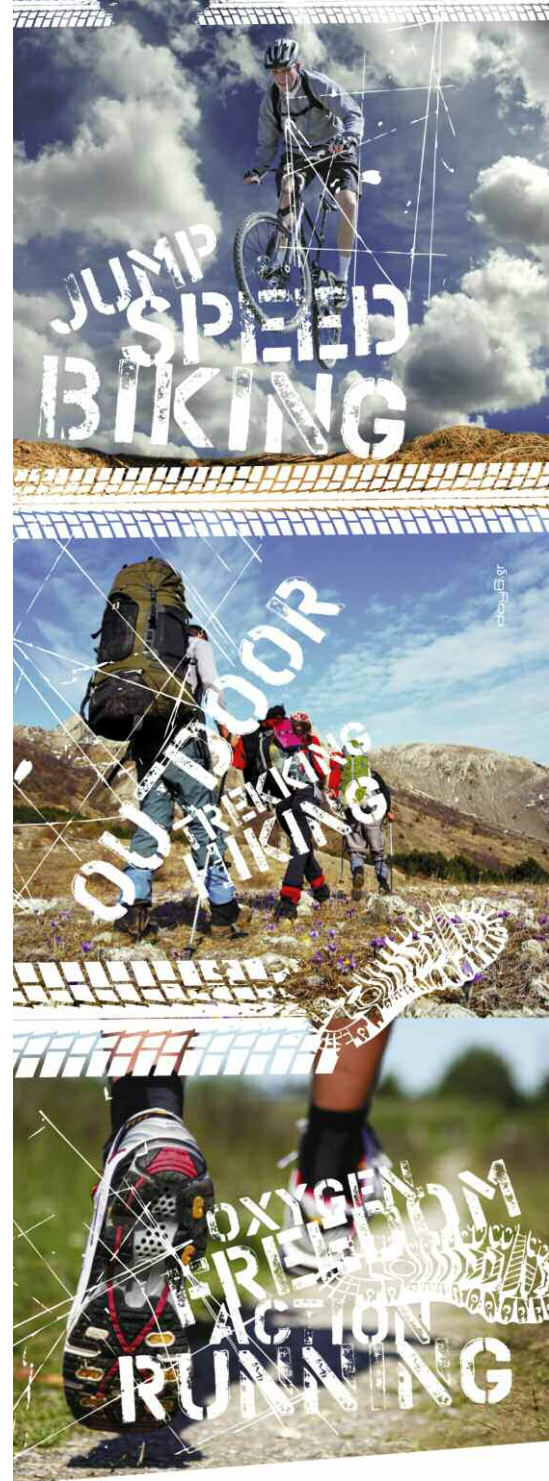
**8. Μετά το στένεμα περπατάτε για 45 λεπτά στις όχθες
του μικρού ποταμού και όσο πλησιάζετε προς τον Άραχθο, τόσο ξανοίγει.**

**9. Βράχος που υπάρχει στην κοίτη του ποταμού. Δεν είναι απολιθωμένος
κορμός δέντρου, μια και τα πετρώματα είναι προέλευσης θαλάσσιας
και υπάρχουν και μικρά απολιθωμένα κοχύλια πάνω του. Είναι γεωλογικός
σηματισμός που λέγεται Boudinage και σχηματίζεται όταν ένα γεωλογικό
στρώμα δεχθεί πιέσεις που το κάνουν να αποκτήσει πλαστική υφή
σαν πλαστελίνη που την τραβάμε σιγά σιγά.**

**10. Η πεζοπορική διαδρομή διάρκειας περίπου μιας ώρας,
έχει εξαιρετική θέα προς τα Δυτικά Τζουμερκοχώρια.**

**11. Στο τέλος της πεζοπορικής διαδρομής, με τα καταπράσινα λιβάδια
σε υψόμετρο 680 μέτρα.**

θα σας βγάλει στα αυτοκίνητά σας. Η πεζοπορική αυτή διαδρομή, διαρκεί περίπου 1 ώρα και έχει εξαιρετική θέα προς τα Δυτικά Τζουμερκοχώρια. Οι Χουλιαράδες που είναι κτισμένοι στο χείλος της χαράδρας του Αράχθου (σημαντικό χωριό της περιοχής) φαίνονται όσο ανεβαίνετε και μαζί τους προβάλλουν έντονα οι γκρεμοί του Αράχθου και του Καλαρίτη.

Μπορώ να πω ότι είναι ένας συνδυασμός μιας εξαιρετικής διαδρομής canyoning μεγίστου αισθητι-

κού κάλλους, αλλά παράλληλα και μιας πανέμορφης ειδυλλιακής πεζοπορικής διαδρομής. Οι εικόνες από τον κύκλο αυτό (πεζοπορία-φαράγγι-πεζοπορία) είναι μια αφορμή για δραστηριότητα στη γύρω περιοχή. Όσο μακριά κι αν βρίσκεστε, αξίζει να οργανώσετε αυτή την εξόρμηση. Επίσης αν περνάτε από εκεί κοντά κάντε μια παράκαμψη. Η περιοχή προσφέρει άλλωστε και πολλές άλλες δραστηριότητες και ομορφιές!

Ειδικά στοιχεία

- * Απόσταση από Γιάννενα: 30 λεπτά
- * Υψόμετρο αφετηρίας: 480 μέτρα
- * Υψόμετρο τερματισμού: 390 μέτρα
- * Μήκος φαραγγιών: 1750 μέτρα
- * Χρόνος πρόσβασης-πεζοπορίας: 20 λεπτά
- * Χρόνος κατάβασης φαραγγιών: 2 ώρες
- * Χρόνος πεζοπορίας μέσα από το ποτάμι: 50 λεπτά
- * Χρόνος πεζοπορίας-επιστροφής: 55 λεπτά

* Τα υλικά ασφάλισης ήταν ρελέ-αλυσίδες της εταιρείας Rockland με δαπάνη του ΕΣΕΦ

* Δεν χρειάζονται ειδικές τεχνικές και προτείνεται για όλους (αρχάριους και έμπειρους)

* Η εξερεύνηση-ασφάλιση-χαρτογράφηση, έγινε από ομάδα του ΕΣΕΦ και την επιμέλεια της διοργάνωσης είχε ο Εκπαιδευτής-Οδηγός Γιώργος Ανδρέου.

Τα πάντα για το ποδήλατο, το τρέξιμο και το outdoor